

PREMLČANIE

Významnou právnou skutočnosťou pri uplatňovaní práv je **plynutie času**, ktoré je často nevyhnutným predpokladom, aby konanie malo právne následky.

Právny význam času je v občianskom práve všeobecne určený pomocou lehôt.

Lehoty sú časové obdobia vymedzené presne určeným začiatkom a skončením. Určujú sa počtom dní, týždňov, mesiacov a rokov.

Lehoty určené podľa dní sa začínajú dňom, ktorý nasleduje po udalosti rozhodujúcej pre začiatok lehoty, a končia sa posledným dňom počítaným odo dňa začiatku plynutia lehoty. Pri lehotách určených podľa týždňov, mesiacov a rokov sa začiatok lehoty určuje ako pri lehotách určených podľa dní.

Ak posledný deň lehoty pripadne na deň pracovného pokoja, posúva sa koniec lehoty na najbližší pracovný deň.

Od **preklúzie** (prepadnutia práva) treba rozlišovať premlčanie.

Pod premlčaním sa rozumie kvalifikované uplynutie času pre vykonanie práva stanoveného zákonom bez toho aby toto právo bolo vykonané

Podľa Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v zákonom stanovenom čase. Súd prihliada na premlčanie len v tom prípade, ak sa toho povinný dožaduje, t. j. ak uplatní námietku premlčania. V takomto prípade súd nemôže oprávnenému priznať premlčané právo. Ak sa však povinný nebráni námietkou premlčania, súd na ňu neprihliada a právo môže toto právo oprávnenému priznať.

Premlčaním teda nezaniká samo právo, ale iba možnosť jeho súdnej vymáhateľnosti, ak povinný uplatní námietku premlčania. Premlčané právo však trvá ďalej a povinný ho môže dobrovoľne splniť, ak to urobí, nemôže už požadovať vrátenie plnenia. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. nepremlčujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

Dĺžka premlčacej doby nie je rovnaká, ale je upravená rôzne podľa charakteru a významu práv.

Rozoznávame :

všeobecnú premlčaciu dobu a osobitné premlčacie doby.

Všeobecná premlčacia doba je trojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Osobitné premlčacie doby môžu byť kratšie alebo dlhšie ako všeobecná premlčacia doba. Tak napríklad právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa však právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla. To neplatí, ak ide o škodu na zdraví (obdobne pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia).

Pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.